

AGBLE!

“Agble” betyder fält på ewe-språket. “AGBLE!” = Till fälten, arbetet!, Kom igen!

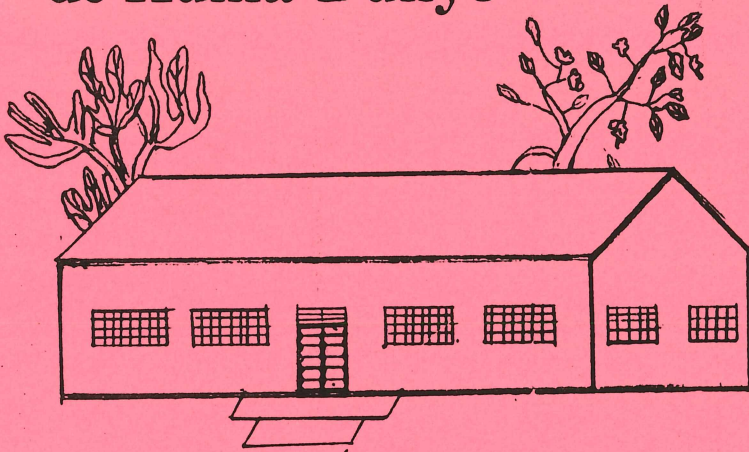
Nr 58 Sommaren 1998

No 58 L'été 1998

C.R.A.S.E.

Foyer Rural

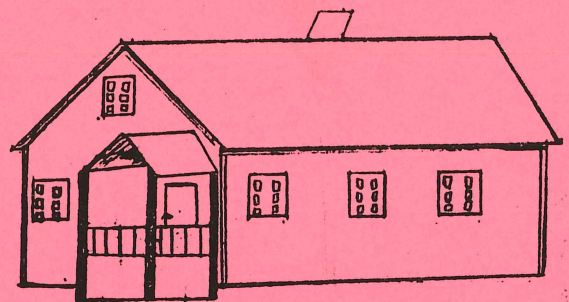
de Kuma-Dunyo

La forge

1998

Stormen

Molkoms skolkooperativ
La coopérative de Molkoms folkhög-
skola

Kaféet Stormen
La cafétéria Stormen

Molkoms skolkooperativ, Stormen
Molkoms folkhögskola, Box 66
S-660 60 Molkom

Svenska Togoföreningen, A.S.T.
Molkoms folkhögskola, Box 66
S-660 60 Molkom

Ass. Jeunesse Devenir, A.J.D. - Togo
B.P. 2363
Lome

AGBLE!

AGBLE! är en informationsbulletin för i första hand Svenska Togoföreningens medlemmar och stödare av byfolkhögskolan Foyer Rural/CRASE i Togo, Västafrika. AGBLE! startade och utvecklades av deltagarna i u-landskursen "Folkbildning och livsvillkor i u-land" vid Molkoms folkhögskola 1980-1996. Kurserna gjordes i nära samarbete med Svenska Togoföreningen, som ekonomiskt stöder Foyer Rural/CRASE sedan dess start 1969.

U-landskursen vid Molkoms folkhögskola har nu upphört men i skolans måldokument står inskrivet, att man i samarbete med Svenska Togoföreningen skall stödja "systerskolan" Foyer Rural/CRASE i Togo samt varje läsår inbjuda två elever därifrån till Molkom.

Ett par personer, som är kvar vid Molkoms folkhögskola, försöker efter bästa förmåga fortsätta att genom AGBLE! informera om utvecklingen vid Foyer Rural/CRASE och om kontakterna mellan oss, Svenska Togoföreningen och Foyer Rural/CRASE.

Medlem i Svenska Togoföreningen

blir var och en som bidragit med sammanlagt minst 500 kr. Medlem kan vara enskild person, grupp, förening etc.

Som medlem har man bl a rösträtt på årsmötet. Röstvärdet för varje medlem står i sådan relation till insatsen, att var hundra krona räknas som en röst. Dock får ingen rösta med mer än en femtedel av de närvarande rösterna. Minst tre personer måste delta i omröstning. Hittills har ingen omröstning behövts på årsmötena, utan besluten har tagits i enighet efter diskussioner.

Information till medlemmarna

skedde under många år genom rundbrev. I samband med Togo-kurserna växte rubreven med gåvoredovisningar ut till informationsbulletinen AGBLE!. AGBLE! sänds till alla bidragsgivare, så länge de fortsätter att "inom rimlig tid" sända in bidrag. Det finns alltså ingen fast, årlig medlemsavgift. Bidragsgivare och medlemmar får på så sätt samma information så länge de fortsätter sända in bidrag.

A nos lecteurs.

Au revoir!

Par l'intermédiaire de Mr Mats Matsson, nous vous remercions, Mr le Directeur de Molkom Folkhögskola, le personnel et l'AST au nom du CRASE, seur de la dite école, des apprentis, du personnel d'encadrement et spécialement au nom de la direction du CRASE par ce petit paragraphe pour toutes les aides et surtout du bon séjour que nous venons d'effectuer depuis le 24-03 au 02-06 avec une grande joie. Nous sommes très heureux de vivre parmi les étudiants même si la communication nous avait été un peu difficile.

Un paragraphe avait déjà dit dans l'impressions de Mr Blu Kosikuma (AGBLE 1997 Nr 1) ce qui suit:

"Ce n'est pas la peine d'énumérer tout ce que vous avez fait pour ce centre, les éclatants de ces réalisations en place sont témoins"

Nous vous prions de bien vouloir garder ce contacte plus dans le temps avenir.

Dans l'entente que vous accueillerez favorablement l'information AGBLE!, et tous les contenues, nous comptons sur votre compréhension et avoir satisfaction comme toujours.

Adjo et Yawo.

Till våra läsare.

På återseende!

Genom Mats Matssons förmedling tackar vi er, rektor vid Molkoms folkhögskola och medlemmarna i Svenska Togoföreningen, genom dessa enkla ord, för allt stöd och framförallt för den tid som vi har haft här från den 24-03 till den 02-06. Vi gör det som talesmän för CRASE-systerskola till Molkoms folkhögskola- eleverna, lärarpersonalen och särskilt ledningen för CRASE. Vi är mycket lyckliga över att leva tillsammans med de övriga eleverna, även om kommunikationen har varit en aning svår.

Vi citerar några ord som redan sagts av M Blu Kosikuma i "Mina intryck" (AGBLE! 1997, nr 1):

"Vi behöver inte räkna upp allt som ni har gjort för detta center. Det lysande resultatet på plats vittnar om det."

Vi ber er vara rädda om och väl bevara denna kontakt nu och i framtiden.

I förhoppning om att ni välviligt skall ta emot informationsbulletinen AGBLE! och hela dess innehåll, förlitar vi oss på att ert samförstånd och välvilja skall bestå allt framgent som hittills.

Adjo och Yawo.

La correspondance après l'invitation de choisir 2 apprentis du CRASE pour un séjour en Suède.

97/10/28: Lettre/fax à M Blu et le CRASE avec une demande de choisir deux apprentis pour venir à Molkom.

97/11/24: Fax à M Blu avec le procès-verbal de la réunion annuelle de l'AST et une demande des noms des deux choisis.

97/11/26: Fax de M Blu avec les noms de deux apprentis nommés.

97/12/02: Fax de M Blu avec des copies de deux lettres entre la direction du CRASE et l'AJD-Togo qui indiquent un conflit concernant le choix des deux apprentis

97/12/05: Demande par fax de M Blu des invitations individuelles et garantis aux deux apprentis nommés.

97/12/08: Réponse par fax à M Blu que nous attendons la signature de notre directeur sur les invitations individuelles aux deux apprentis.

97/12/08: M Blu a averti par fax un séjour d'un mois à Molkom en avril-mai. Lettre d'invitation et garantis de l'AST et Molkoms folkhögskola sont fait tout de suite et remis au directeur à Molkom.

97/12/09: Fax à M Blu pour dire que les documents d'invitation attendent toujours la signature du directeur.

97/12/11: Les documents d'invitation des deux apprentis sont signés par le directeur et envoyés tout de suite par lettres prioritaire à chacun à B.P. 234 Kpalime, par deux différentes lettres à M Blu à Lomé et par fax à Blu. Pour les documents d'invitation à M Blu le directeur avait besoin de réfléchir encore.

97/12/18: Pour ne perdre encore de temps la Coopérative de Molkom a pris la décision, ensemble avec l'AST, d'inviter M Blu à Molkom pour un séjour d'un mois. Les documents étaient envoyés le même jour par deux différentes lettres et par fax.

97/12/31: Une note du directeur à M.M. dit: "Je suis d'avis que l'école ne peut inviter que deux boursiers du Togo. Si M Blu viendra en Suède il peut loger à l'école pendant quelques semaines."

La coopérative pouvait donc constater que M Blu avait déjà reçu son invitation à Molkom. Maintenant nous avons cru que nous pouvons rester avec les bras croisés, attendant un message que les passeports et les visas étaient obtenus. Le 98/01/16 un virement était fait au compte à Lomé avec l'argent pour les préparations pour le départ. M Blu était informé par fax le 27/01. Mais ...

98/01/27: Fax de M Blu qui dit que le Directeur du CRASE, M Azidome, ne connaissait rien des invitations envoyées aux apprentis !!!

98/01/28: Dans la nuit nous avons élaboré des nouvelles invitations avec tous les documents annexés et demandé notre directeur de les vite signer.

98/01/30: Les nouvelles invitations sont envoyées par lettre exprès. En même temps M Blu était informé par fax.

98/01/30: Fax de M Blu: Il faut maintenant montrer les billets d'avion avant qu'on peut demander un passeport !!! Blu a averti son arrivée du 4/4 -98.

98/01/30: Information sur la situation précaire par lettre à M Gunnar Schotte et M Håkan Franklin.

98/01/30: Contact avec l'agence de voyage sur le problème (vendredi).

98/02/02: Travail tout le jour à l'agence de voyage. Les billets sont payés 16h40. A 16h45 le numéro PTA était transmis par téléphone à la fille de M Blu.

98/02/03: Fax à M Blu avec tous les détails.

Maintenant nous avons commencé à prier à Dieu que les deux apprentis soient à Molkom le 9/3 comme prévu. Mais ...

98/02/23: Fax de la DJASE qui demande une nouvelle invitation (avec tous les documents) pour la fille, parce qu'elle a encore deux prénoms. Nous avons élaboré le même jour une nouvelle invitation l'envoyé par fax (23h45) à la DJASE.

98/02/24: Fax à notre ambassade à Abidjan avec des copies de tous les documents pour obtenir les visas et une demande d'un traitement au plus tôt quand les pièces viendront de Lomé.

98/02/25: Contact par téléphone avec Blu. Le passeport pas encore obtenu. J'ai dit qu'il faut tout faire pour que le départ aura lieu le 8/3 comme prévu.

98/03/05: Fax de M Blu. Le passeport pas encore reçu. Départ le 8/3 impossible.

98/03/06: Contact par téléphone avec Blu. Pas de passeport reçu.

98/03/09: Contact par téléphone avec Blu. Le passeport reçu ce matin (au jour même prévu pour l'arrivée des invités en Suède).

A ce moment il faut constater la défaite totale contre la bureaucratie Togolaise.

98/03/11: Fax à l'ambassade à Abidjan avec des copies des documents de M Blu.

98/01/13: 2 fax à Blu avec des copies des lettres du comptable.

98/03/14: Tous contacts de télécommunication sont coupés (jusqu'au 27/03).

98/03/18: Contact par téléphone avec l'ambassade à Abidjan. Les visas avaient

été envoyés à Lomé il y a environ une semaine.

98/03/21: Fax de Paris. M Blu vérifie le départ de Lomé le 22/3 pour Adjo et Yawo.

98/03/23: L'arrivée à Arlanda des deux apprentis du CRASE de Kuma-Dunyo.

Cette fois nos deux invités ont passé les contrôles à l'aéroport Arlanda sans aucun problème. Je crois que c'est la première fois depuis 1986, l'année quand nous avons commencé inviter des apprentis du CRASE à Molkom.

Korrespondensen efter inbjudan att utse två elever vid CRASE för en vistelse i Sverige.

På grund av tidsbrist och trötthet presenteras denna information bara på franska.

Den visar emellertid en del av de svårigheter av byråkratisk natur, som finns för mänskliga kontakter för vanligt folk över nationsgränserna. Den här gången var det myndigheterna i Togo, som vållade oss det mesta obehaget.

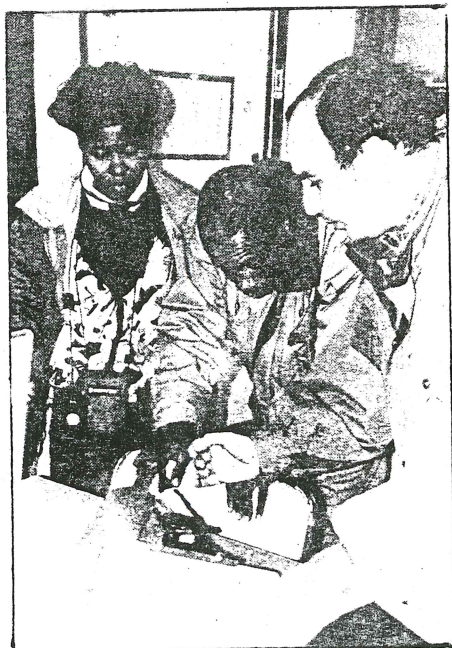
Man kan också konstatera, att det inte har hjälpt oss att nya tekniska hjälpmedel kommit till användning. Vi har aldrig tidigare varit så tidigt ute med den första kontakten (28/10 -97), och ändå berövas vi två veckor av vistelsen i Sverige för våra inbjudna gäster. Och detta i slutet av processen (slutet av februari -98).

Aldrig tidigare har vi använt så mycket telefon och fax. Men e-mail då? Bland de första, och sedan återkommande, frågorna till Yawo och Adjo var: Har ni e-mail hos er? Att se reaktionen, när svaret kommer, att man inte har någon elektricitet (ännu mindre "två hål i väggen" med tillhörande apparater) är en upplevelse bara det. Minspelet avslöjar här, att människor idag verkligen lever i skilda världar.

En viktig uppgift för våra gäster från Kuma är att först och främst vara här. Om de inte hade varit här, hade aldrig frågor som ovanstående ställts. Och våra ungdomar här hade levt vidare i tron att det finns bara en värld, och det är vår värld.

Départ de Molkom pour Bolänge et Mora.

Arrivée à Bolänge vers 19h, nous avons rendu une visite à Mr Sigge Niwong le directeur du S.E.R.C. dans sa propre maison. Après c'est une promenade au centre où il est prévu une autre visite le 20-04. Déjà Sigge a commencé à nous parler de l'utilité de l'énergie solaire avec des explications suivies de petites expériences avec un tunisien Mr Shaibi qui aussi fait des recherches sur l'énergie solaire. Après ces recherches Mr Shaibi prévoit travailler dans les milieux ruraux dans son pays la Tunisie Au S.E.R.C. à Bolänge le 20-04 à 10h a commencé une causerie entre nous les visiteurs et quelques membres du personnel du dit centre sur leur recherche dans le domaine de l'énergie solaire et comment encourager les gens en général par l'utilité de cette énergie. Selon les explications nous avons compris que l'énergie solaire est plus économique que l'énergie thermique ou hydrolique, puisque on n'achète jamais le soleil et son énergie peut faire tout ce que le courant thermique ou hydrolique peut faire et même plus. L'une des expériences, un chapeau au dessus duquel il y a une petite plaque solaire, de 10 cm carré environ qui fait fonctionner un petit ventilateur lorsque le soleil le chauffe sur la tête et on reçoit de l'air frais. S.E.R.C. en suédois transmet en français Centre de Recherche sur l'Energie Solaire C.R.E.S.

Le séjour à Mora.

21-04-98. Départ de Borlänge par le train pour Mora. Arrivée à 10h40 où Mr Rainer Hielle le directeur de Mora Folkhögskola nous a accueilli à la gare et nous a amené à l'école par l'autobus. Là, après avoir reçu les clés de nos chambres, Mr Rainer, très gentil, nous a fait visiter presque toutes les salles des cours et les ateliers. À Mora Folkhögskola il y a plus d'activités éducatives qu'à Molkom Folkhögskola et beaucoup plus qu'au C.R.A.S.E. de Dunyo. 22-04-98, suivant l'emploi du temps nous avons commencé à travailler dans les ateliers qui sont pleins de matériels contrairement à celui du C.R.A.S.E. Nous avons même appris à fabriquer des petites choses tels que la fabrication des chevaux, des boîtes et des corbeilles avec l'écorce des arbres.

23-04-98, c'est la visite dans une forêt à deux kilomètres environ de l'école. On s'est promené dans toute la forêt en faisant des jeux. On c'est réuni au tour d'un grand feu de bois pour prendre du thé, après c'est la distribution des cadeaux aux cinq premiers de l'école. Malheureusement notre groupe n'avait rien gagné.

Yawo et Adjo regardent les plaques solaires chez M Sigge Niwong.

Yawo och Adjo betraktar solpanelerna hos Sigge Niwong.

M Shaibi montre à Adjo et Yawo un détail d'un collecteur de chaleur de soleil.

Shaibi visar en detalj i en solfångare för Adjo och Yawo

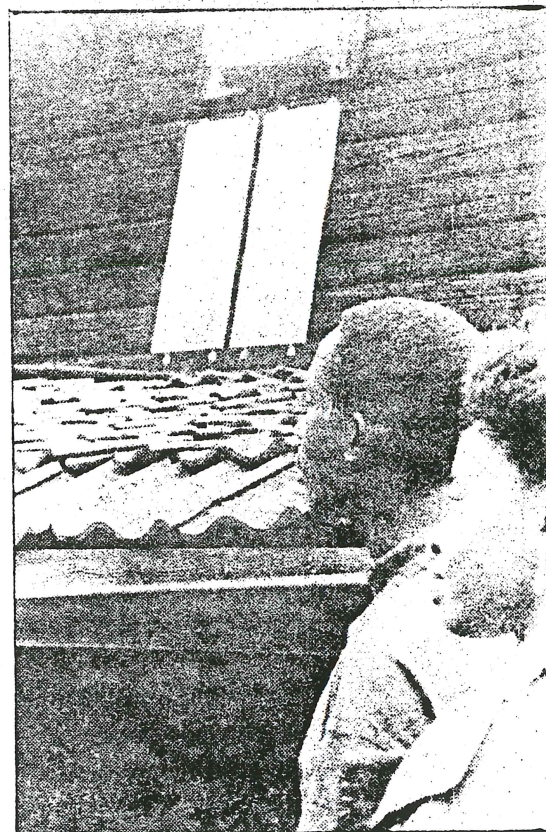
Resan till Borlänge och Mora.

Solenergi i Borlänge

När vi anlät till Borlänge vid 19-tiden, besökte vi Sigge Niwong i hans bostad. Sigge arbetar vid solenergi-centret S.E.R.C. (Solar Energy Research Center. På franska Centre de Recherche sur l'Energie Solaire. C.R.E.S.) Därefter gjorde vi ett besök på SERC. dit vi skulle återkomma nästa dag.

Sigge började snart berätta om nyttan med solenergin med exempel (från Tanzania), uppföljd av erfarenheter redovisade av en tunisier, M Shaibi, som även forskar om solenergi. Efter dessa studier ser M Shaibi fram emot att arbeta med landsbygdsproblem i sitt land Tunisien.

Vid 10-tiden 20/4 började på SERC i Borlänge ett samtal mellan oss besökare och några av dem som arbetar vid SERC. Det handlade om deras forskning inom området solenergi och hur uppmuntra folk i allmänhet att utnyttja denna energiform. Genom beskrivningarna förstod vi, att solenergin är mera ekonomisk än termisk el-

ter vattenenergi, eftersom man aldrig köper solen, och dess energi kan göra allt som värme- och vattenströmmar kan göra och mer därtill. Ett exempel: en mössa med en liten solcell på ungefär 10 kvadratcentimeter ovanpå. Den drev en liten en liten fläkt, när solen lyste på huvudet, och man fick frisk luft strömmande över ansiktet.

Vistelsen i Mora.

Den 25/4: Avfärd från Borlänge med tag mot Mora. Ankomst kl 10.40. Rainer Hielle, rektor vid Mora folkhögskola, tog emot oss på stationen och förde oss till skolan med buss. Sedan vi fått nycklarna till våra rum lät oss M Rainer, som är mycket vänlig, besöka nästan alla kurslokaler och verkstäderna.

På Mora folkhögskola är det flera utbildningsverksamheter än på Molkoms folkhögskola och många flera än på C.R.A.S.E. i Dunyo.

Den 22/4 började vi arbeta enligt schemat att arbeta i verkstäderna, som är fyllda med materiel, i motsats till hur det är på C.R.A.S.E.. Vi lärde oss även tillverka små saker, som sådana man gör (dala-) hästar av, askar och korgar av näver.

Den 23/4 var det besök i en skog ca två kilometer från skolan. Man gick omkring i skogen och gjorde lekar. Vi samlades omkring en stor braseld för att dricka te. Därefter var det prisutdelning till de fem bästa på skolan. Tyvärr vann vår grupp inget pris.

Möte med Sv Togoföreningen i Molkom.

Den 25/4 återvände vi till Molkom i sällskap med M Rainer, som skulle delta i ett möte med styrelsen för Sv Togoföreningen. Deltagare i detta möte var Håkan Franklin (ordf.), Rainer (vice ordf.), Mats Matsson (kassör), herrar Blu, Gomenu, Jonas, Karl (Håkans son), Fr Dotse, herr och fru Bahram. Efter mötet följde vi med Håkan till Karlstad över veckoslutet och återvände den 26/4 -98.

Réunion de l'AST à Molkom.

25-04-98, c'est le retour sur Molkom en compagnie de Mr Rainer qui devait assister à une reunion des membres du bureau executif de l'A.S.T. Ont participé à cette reunion Mr Franklin Håkan le président, Mr Rainer le vice-président. Mr Mats Matsson le trésorier Mrs Blu, Gomenu, Jonas, Karl, le fils de Håkan, Mlle Dotse, M et Mme Bahram. Après la réunion nous sommes parti chez Mr Håkan à Karlstade pour la suite du week-end et retourné le 26-04-98.

AGBLE!

C.R.A.S.E. Foyer Rural
de Kuma-Dunyo

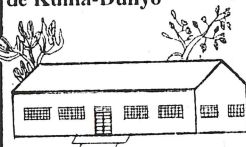

La forge

1998

Stormen

Molkoms skolköoperativ
La coopérative de Molkoms folkhögskola

Kafét Stormen
La cafétéria Stormen

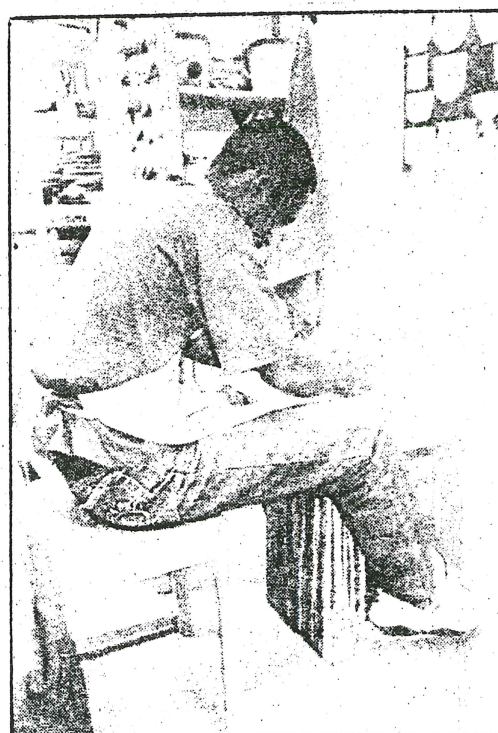
Le model du tricot de l'année 1998.

T-tröja modell 98.

Detta är årets motiv på T-tröjor, som vi tar med som gåvor till Kuma. Vi har några ex över, som kan säljas till intresserade så långt de räcker. Motivets storlek är 13cmx16 cm. Pris: 60 :- kr.

Yawo et Adjo travaillent dans l'atelier céramique de Mora Folkhögskola

Yawo och Adjo arbetar i keramikverkstaden på Mora folkhögskola

Protokoll från styrelsemöte med Sv. Togoföreningen 25/4 1998 i Molkom.

1. Mötet öppnades av ordföranden Håkan Franklin.
2. Mats Matsson valdes till sekreterare för mötet.
3. Dotse Adjo och Gomenu Yawo valdes till protokolljusterare.
4. Ärendelistan fastställdes.
5. a. Programmet för de inbjudna eleverna från CRASE i Kuma-Dunyo:

Mötet konstaterade med beklagande att den togolesiska byråkratin berövat oss två veckor av elevernas vistelse i Sverige. På grund av detta har vi tvingats utesluta en väsentlig del av det planerade programmet.

Efter ankomsten till Molkom den 24/3 deltog de redan den 25/3 i en temadag för hela skolan om invandrar- och flyktingproblemen i Sverige. Vi började genast informationsarbetet, inbegripet att skriva och framställa bilder för AGBLE!. Våra gäster har blivit presenterade i kurserna Bas A, Karlstadskursen, S-linjen och kursen i Filipstad för kvinnor 45 plus. Hela tiden pågår det praktiska arbetet: släcka och stänga skolans lokaler och skötseln av kooperativets kafeteria Stormen. Efter M Blu:s ankomst (han har inbjudits av skolkooperativet) till Molkom den 5/4 har vi utnyttjat hans kunskaper, framför allt vid skriv- och översättningsarbete för AGBLE! och vid kontakter i grannskapet.

19-20/4: Besök i Borlänge, vid centret för solenergiforskning, SERC, och hos Sigge Niwong (se särskild artikel om detta).

21-24/4: Besök i Mora (se särskild rapport).

Efter den 25/4 fortsätter den planerade verksamheten i Molkom. Därutöver återstår några prioriterade programpunkter: Vistelsen i Gustafs hos Ann-Marie, ett möte med Gunnar Schotte och kursavslutningen vid Molkoms folkhögskola 28-29/5.

- b. Verksamheten vid CRASE:

Bland de problem vid centret som rapporterats av Gomenu och Dotse, diskuterade mötet följande:

- * Eftersom det är många elever vid CRASE, är antalet sängar otillräckligt. Mötet uttalade, att eleverna har företräde till elevhuset och att man ska undersöka möjligheten att få in en säng till i varje rum (en våningssäng över en av de övriga fyra).
- * Mötet noterade med stor uppskattning, att man börjat - sedan 1/1 -98 - med sexualundervisning vid CRASE genom en sjuksköterska, som kommer upp en gång i veckan.
- * Problemet med samlingsalen/matplatsen. Situationen har inte förändrats men man har inte heller hittat någon lösning angående en rekonstruktion.
- * Tre brev från kamrern (Comptable) vid centret har berört flera problem:

1. BTCI fordrar före slutet av mars Svenska Togoföreningens stadgar som visar föreningens ändamål. Mötet uttalar:

Svenska Togoföreningen är en idéell förening av frivilliga med ett socialt syfte, dvs utan eget vinstintresse. **Föreningens stadgar:**

1. Ändamål. Föreningen stödjer folkbildningscentret Foyer Rural/C.R.A.S.E. i Togo, Västafrika, samt samlar medel för detta ändamål.

2. Medlemskap. Fullt medlemskap förvärfvas av enskilda och organisationer som gör en insats motsvarande minst fem hundra kronor.

3. Årsmöte. Föreningens högsta beslutande organ är årsmötet, som hålls på folkhögskola i november månad årligen. Ingen särskild kallelse utgår utöver anmälan i föreningens cirkulärskrivelser.

Styrelsen kan inkalla extra föreningsmöte.

Röstträtt vid möte har varje närvarande som företer medlemsbevis - medlemsbevis för juridisk person måste därvid kompletteras med fullmakt.

Röstvärdet i varje medlemsbevis står i sådan relation till insatsen, att var hundra krona räknas som en röst.

Minoritetsskydd - ingen får rösta med mer än en femtedel av de närvarande rösterna. Minst tre personer måste delta i omröstning.

Vid årsmöte skall behandlas frågan om ansvarsfrihet för och val av styrelse.

4. Upplösning. Beslut om upplösning skall fattas med två tredjedels majoritet vid två på varandra följande möten.

Styrelsens sammansättning: Ordförande: Håkan Franklin, Vice ordf.: Rainer Hielle, Sekreterare: Merit Kullinger, Kassör: Mats Matsson, Ledamöter: Catarina Svensson, Ann-Marie Svensson; Suppleanter: Helena Jansson, Mikael Persson, Maria Nyman, Åsa Fredriksson, en representant för Mora folkhögskola, en representant för Molkoms folkhögskola.

2. Beträffande rätten att ta ut pengar från de två kontona, som föreningen har i Kpalime, bekräftar styrelsen tidigare beslut, att det är Comptable och två lärare, som skall signera uttagen. Styrelsen beslutar förtydliga, att i fall av byte av Comptable skall den nye automatiskt överta signatärrätten från den avgående.

3. Beträffande M Agbekponu skall comptablen varje månad överföra pensionen till Agbekponus

Närvarande:

Håkan Franklin	ledamot
Rainer Heille	ledamot
Mats Matsson	ledamot
M Blu Kosikuma	adjungerad
Dotse Adjo	adjungerad
Gomenu Yawo	adjungerad
Bahram Seidi	adjungerad
April Fonti	adjungerad
Karl Franklin	adjungerad
Jonas Åsbrink	adjungerad

sparkonto i samma bank, BTCI (kontonummer verifieras av vår kassör vid kommande besök i Kuma).

4. Mats Matsson rapporterade, att han per fax bett M Blu överföra 15.000 FCFA till Comptable för att betala avgiften för postboxen i Kpalime.

5. Enligt brevet från Comptable har den togolesiska regeringen beslutat att betala 4 månaders lön retroaktivt för en del av strejkperioden 1992/93. Comptablen ber Sv Togoföreningen att betala löner till berörda lärare för månaderna januari-april 1993. Mötet säger nej av flera skäl: Det är i princip omöjligt för en förening som Sv Togoföreningen göra retroaktiva betalningar, som beslutats av någon annan; centret var stängt den aktuella tiden och ända fram till januari 1994, då den svenska gruppen anlände, något som Sv Togoföreningen fördömde; det förefaller oss som att detta beslut av den togolesiska regeringen är ett led i presidentvalskampanjen och vår förening kan inte blanda i det politiska spelet i Togo.

6. Comptable hade föreslagit en revidering av lärarlönerna. Mötet uppdrog åt M Blu att studera detta problem innan man är beredd att fatta något beslut i ärendet.

7. Mötet beslöt uppdra åt Sv Togoföreningens kassör, att tillsammans med comptablen se över rutinerna för de ekonomiska rapporterna från CRASE.

8. Efter en grundlig diskussion beslöt mötet, att avsätta en summa på 2.000.000 FCFA (ca 26.000 SEK) till smedjan för att möjliggöra svetsning. Men beslutet är taget på vissa villkor: Smedjan måste vara självförsörjande, dvs att Sv Togoföreningen inte kan betala bränsle till elgeneratoren, inte heller annan förbrukningsmateriel; A.J.D-Togo skall, genom sin vice ordförande, vara väl informerad innan inköpen görs, övervaka installationen av utrustningen och vid varje årsslut företa en inventering tillsammans med ledningen för centret.

c. Problemet med medlemsinformationen diskuterades. Nu är de två eleverna från CRASE tillsammans med Mats och två medlemmar av kooperativet nästan färdiga med nummer 57 av AGBLE!.

d. Eventuella besök på CRASE. Mats är intresserad att resa dit i juni, om skolledningen i Molkom godkänner hans ansökan om tjänstledighet. Bahram är intresserad att följa med våra två gäster direkt vid deras återresa till Togo. Enligt Håkan kan ev Catarina Svensson vara intresserad. Mats skall fråga henne. Nästa år kan eventuellt en grupp från Mora göra ett litet besök under maj månad 1999.

e. Övriga aktiva skolor i Sv Togoföreningen: Mora har tagit emot våra två elever förra veckan; Skeppsholmens folkhögskola har beställt filmen AGBLE av Bahram för att informera inom ramen för en internationell vecka vid deras skola.

6. Mötet avslutades.

Mats Matsson

Mats Matsson
(Secrétaire de la réunion)

Dotse Adjo

Dotse Adjo
(Vérificateur de procès-verbal)

Gomenu Yawo

Gomenu Yawo
(Vérificateur de procès-verbal)

De Gauche à droite les noms
des assistants à la réunion:

Karl Franklin
Håkan Franklin
Dotse Adjo
Bahram Sedi
Gomenu Yawo
April Fonti
Blu Kosikuma
Rainer Hielle

(Mats Matsson et Jonas
Åsbrink ne sont pas dans la
photo)

Procès-verbal de la réunion du bureau de l'A.S.T. le 25/4 1998 à Molkom.

1. La réunion fut ouvert par le président Håkan Franklin.
2. Mats Matsson fut élu secrétaire de la réunion.
3. Dotse Adjo et Gomenu Yawo furent élus vérificateurs de procès-verbal.
4. L'ordre du jour proposé fut approuvé.
5. a. **Rapport sur les activités des apprentis invités du CRASE de Kuma-Dunyo:**
 On a constaté avec des regrets que la bureaucratie togolaise nous a privé deux semaines du séjour en Seède des deux apprentis. Par conséquence nous avons exclu une partie du programme prévu pour les apprentis.
 Arrivé à Molkom le 24/3 on a assisté le 25/3 à un jour spécial pour toute l'école, consacré aux problèmes des immigrants et les réfugiés en Suède. On a commencé les travaux de l'information, y compris écrire et faire les photos pour AGBLE!. On a été présenté dans les cours de Bas A, Karlstad, cours spécial et le cours à Filipstad. Tout le temps les travaux pratiques continuent: La fermeture des portes de l'école et l'entretien de la cafétéria de la coopérative. Après l'arrivée de M Blu (invité à Molkom par la coopérative) à Molkom le 5/4 nous avons utilisé son capacité, surtout dans l'écritures pour AGBLE! et dans les contacts dans les environs.
 19-20/4: la visite à Borlänge, le Centre de Recherche de l'Energie Solaire, SERC, et M Sigge Niwong (voir rapport spécial).
 21-24/4: la visite à Mora (voir rapport spécial).
 Après le 25/4 les activités des apprentis continuent normalement à Molkom. Il reste quelques activités de priorité: Le séjour à Gustafs chez Ann-Marie, un rencontre avec Gunnar Schotte et la Libération à Molkoms folkhögskola 28-29/5.
- b. **Les activités au CRASE:**
 Parmi les problèmes du centre, rapporté par Gomenu et Dotse, la réunion a discuté les suivants:
 * Comme les apprentis sont nombreux, le nombre de lits au dortoir est insuffisant. La réunion a prononcé, qu'il faut prioriter les apprentis au dortoir, qu'il faut étudier la possibilité d'ajouter un cinquième lit (superposé) dans chaque chambre.
 * La réunion a constaté avec grand plaisir le commencement de l'éducation sexuelle au CRASE par un infirmier venant chaque semaine.
 * Le problème du refectoire. La situation n'est pas changé, mais on n'a pas aussi trouvé une solution pour la reconstruction. Il faut étudier les problèmes sur place.
 * Trois lettres du comptable du centre ont actualisé plusieurs problèmes:
 1. La BTCL a réclamé jusqu'à la fin fin du mois de mars -98 le statut qui définit les objectifs de l'AST. La réunion a prononcé:
 L'A.S.T. est une association, ONG, des volontaires avec un but social, c'est à dire non-lucrative. **Le statut de l'association:**
 1. **L'objectif.** L'association supporte le centre d'instruction populaire et de formation professionnelle, Foyer Rural/C.R.A.S.E. au Togo, Afrique de l'Ouest. A cet effet l'association ramasse de l'argent.
 2. **Qualité de membre.** Qualité de membre complet est acquis par des personnes individuelles et des organisations, qui ont fait un apport correspondant à 500 SEK. Le reçu donné par le bureau de l'association est valable comme certificat de qualité de membre.
 3. **Réunion annuelle.** L'organe de décision le plus haut de l'association c'est la réunion annuelle, qui a lieu dans une "Folkhögskola" en mois de novembre chaque année. La convocation sera publier dans les publications d'information de l'association. Le bureau peut convoquer des réunions extraordinaires de l'association. Droit de vote revient à chaque'un qui présent un certificat de qualité de membre. Une personne civil doit aussi présenter un mandat. Chaque 100 SEK donne un vote. Garantie aux minorités - personne n'a pas le droit de voter qu'avec un cinquième des votes présents. Il faut qu'au moins trois personnes prennent part au scrutin. A la réunion annuelle il faut traiter la question de décharge et l'élection du bureau.
 4. **Dissolution.** Décision de dissolution doit être pris par une majorité de deux tiers dans deux réunions consécutives.
La composition du bureau: Président: Håkan Franklin, Vice président: Rainer Hielle. Secrétaire: Merit Kullinger, Trésorier: Mats Matsson, Membres: Catarina Svensson, Ann-Marie Svensson, Suppléants: Helena Jansson, Mikael Persson, Maria Nyman, Åsa Fredriksson, un représentant de Mora folkhögskola, un représentant de Molkoms folkhögskola.
2. Concernant le droit de faire des retraits de fonds sur les deux comptes le bureau confirme l'ancienne décision que c'est le comptable et deux encadreurs qui doivent signer les retraits. Pour préciser, le bureau décide qu'en cas d'affectation du comptable, le nouveau remplacera automatiquement l'ancien comme signataire des deux comptes.
3. Concernant M Agbekponu, le comptable doit chaque mois mettre sa pension de retrait au compte d'épargne à la même banque BTCL (No de compte sera vérifié par notre trésorier à son arrivée à

Les assistants:

Håkan Franklin	membre
Rainer Hielle	membre
Mats Matsson	membre
M Blu Kosikuma	adjoint
Dotse Adjo	adjoint
Gomenu Yawo	adjoint
Bahram Scidi	adjoint
April Fonti	adjoint
Karl Franklin	adjoint
Jonas Åsbrink	adjoint

Kuma prochainement).

4. Mats Matsson a rapporté qu'il avait demandé par téléfax à M Blu de transmettre 15.000 FCFA au comptable pour payer la taxe pour la boîte postal à Kpalimé.

5. Selon la lettre du comptable le gouvernement togolais a décidé de payer 4 mois d'arriérés de salaire pour une partie de la période de grève 1992/93. Le comptable demande l'AST de payer des salaires pour les encadreurs concernés des mois de janvier-avril 1993. La réunion a dit non pour plusieurs raisons: C'est en principe impossible pour une association ONG comme l'AST de faire des paiements rétroactifs décidés par quelqu'un d'autre; Le centre était fermé jusqu'en janvier 1994 à l'arrivée du groupe suédois, ce qui était condamné par l'AST; Il nous semble que cette décision du gouvernement togolaise est une partie de la campagne des élections présidentielles, et notre association ne peut se mêler dans des affaires politiques togolais.

6. Le comptable avait proposé une révision des salaires des encadreurs. La réunion a chargé M Blu d'étudier ces problèmes avant qu'on sera prêt à prendre une décision.

7. La réunion a décidé de charger le trésorier de l'AST de reviser, avec le comptable du CRASE, les routines des rapports économiques du CRASE.

8. Après une discussion approfondie la réunion a décidé de transmettre une somme de 2.000.000 FCFA à la forge pour faire possible des activités de soudure. Mais la décision est fait avec des conditions: Il faut que la forge sera autofinancié, c'est à dire que l'AST ne peut pas payer l'essence pour le groupe électrogène, ni d'autres frais de revient; L'A.J.D.-Togo, par son vice président, doit être bien informée avant l'achat, superviser l'installation de l'équipement et chaque fin d'année faire un inventaire ensemble avec la direction du centre.

c. On a discuté le problème de l'information aux membres de l'association. Maintenant les deux apprentis du CRASE, Mats et deux membres de la coopérative ont presque fini No 57 de l'AGBLE!

d. Visites éventuelles au CRASE. Mats est intéressé d'aller en juin, si la direction à Molkom acceptera sa demande de congé. Bahram est intéressé d'accompagner les apprentis directement au retour au Togo et peut être, selon Håkan, Catarina Svensson serait intéressé. Mats va la demander.

Pour l'année prochaine un groupe de Mora pouvait éventuellement faire une petite visit au CRASE en mois de Mai 1999.

e. Les autres écoles actives dans l'association: Mora a reçu nos deux apprentis la semaine passée; Skeppsholmen a commandé le film AGBLE! de Bahram pour informer dans le cadre d'une semaine internationale à leur école.

6. La réunion est terminée.

Mats Matsson
(Secrétaire de la réunion)

Dotse Adjo
(Vérificateur de procès-verbal)

Gomenu Yawo
(Vérificateur de procès-verbal)

Yawo et Adjo font un nouveau dessin d'AGBLE 1998.

Yawo och Adjo utarbetar framsidan av årets AGBLE!. Den blir sedan utgångspunkt för motivet på årets T-tröjor.

Arbetsvillkor i frizonen

Vid mitt korta besök i Togo mars/april -97 träffade jag i Lomé bl a tre av de sömnadselever som varit hos oss i Molkom som deltagare i våra kurser i samarbete med centret i Kuma Dunyo.

De tre var Badagbor Abla, Gnakou Amah och Akloboe Akpéné. De tre, liksom Henou Laoudou, arbetar på två koreanska företag: NINA S.a.r.l och SOFINA S.a.r.l. (S.a.r.l. = Société à responsabilité limité/Bolag med begränsad personlig ansvarighet). De båda företagen tillverkar konstgjorda afrikanska håruppsättningar, ett slags peruker, huvudsakligen för export. De verkar inom frizonen. Det betyder, att de åtnjuter skattefrihet och andra förmåner.

Vad betyder detta för de anställda, som t.ex. Abla, Amah, Akpéné och Laoudou?

NINA: På dagarna arbetar man 10,5 tim, 6 dagar/vecka. På nätterna arbetar man 10 tim, 5 dagar/vecka. För detta arbete kan man tjäna 19.000 FCFA/mån (ca 250 Kr/mån), om man arbetar full tid. Man får avdrag för olika saker, som t ex om man går för ofta på toaletten. För mycket sjukfrånvaro kan leda till att man får sparken. Man kan få en månads semester per år, men det är ingen generell rättighet.

SOFINA: Arbetstider: dagtid 6.00 - 18.00; natt 18.00 - 0.00. Man har en timmes matrast. Man kan tjäna 20.000 FCFA/ mån (ca 260 Kr/mån) vid full tid. Med tillägg för extra arbetstid kan man komma upp i 22.000 FCFA/mån (ca 290 Kr/mån). I övrigt är villkoren liknande dem hos NINA.

Lönerna är mycket dåliga, om man tar hänsyn till arbetstiden och att det är mycket dyrare att leva i Lomé än på landsbygden. De orimliga arbetsiderna och de stränga villkoren var en orsak till att det varit omöjligt för de här flickorna att komma till CRASE på möten med OAAC (föreningen av tidigare elever vid CRASE) de senaste åren. Ingen av flickorna tycker om sin arbetssituation, men ser inget alternativ. Att öppna en syateljé i Lomé i dagens ekonomiska klimat, då nästan ingen har pengar att köpa för, är inte lätt. Trots det, tänkte dock Amah sluta och öppna en ny ateljé. Hon har även en man som har arbete.

STORMEN

Molkoms skolkooperativ La coopérative de Molkoms folkhögskola

Molkoms skolkooperativ är lika gammalt som de direkta kontakterna mellan Foyer Rural / CRASE i Kuma-Dunyo och Molkom. Internationell solidaritet ingår i kooperativets riktlinjer och har alltsedan starten konkretiserats i stödet till Foyer Rural/CRASE i Kuma Dunyo. Sedan våra kurser med speciell inriktning på Togo upphört, har verksamheten begränsats till servering på eftermiddagsrasten och försäljning av papper och skrivmaterial. Medlemsantalet är också lågt, men de arbetande medlemmarna utgör ett mycket bra arbetslag. Till hösten kommer skolan att ha servering i matsalen även på eftermiddagsrasten. Detta krymper ytterligare vår verksamhet.

Det internationella engagemanget för våra vänner i Kuma-Dunyo består dock. Genom detta har vi även en medlem från Mora folkhögskola, rektor Rainer Hielle, som är stolt över att vara medlem hos oss. Vi är lika stolta över att ha honom som en framförallt moraliskt stödjande medlem.

La coopérative d'école à Molkom a dans son but la solidarité internationale, réalisée par le support au Foyer Rural/CRASE à Kuma-Dunyo. Après la clôture des cours spécialisés au Togo, les activités de la coopérative sont diminuées. Mais la coopérative continue d'être la base à Molkom pour les activités des apprentis invités du Foyer Rural/CRASE de Kuma-Dunyo.

Höststämman i november -97 kombinerades med ljusstöping. Här är det Jonas och Conny (i bakgrunden) i arbete.

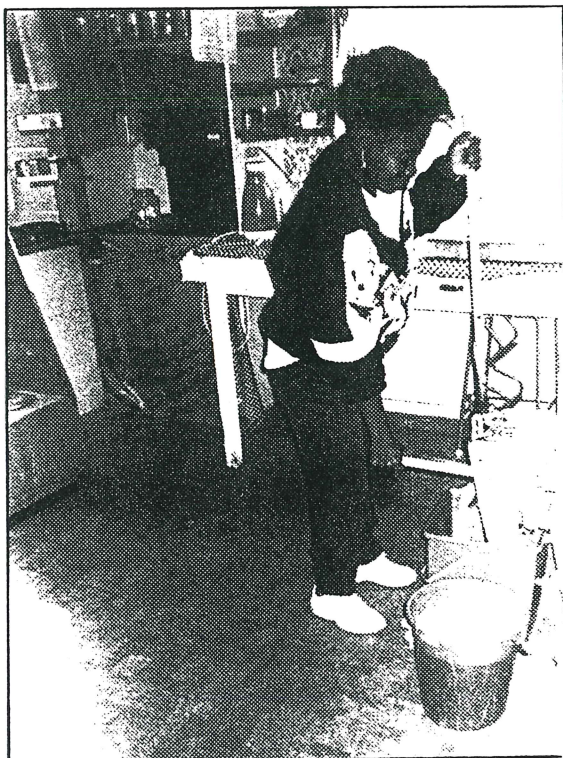
A la réunion de la coopérative en novembre 1997 nous avons aussi moulé de la bougie. Ici c'est Jonas et Conny qui travaillent.

Stormen - "La tempêt"

Yawo et Adjo ont été - ensemble avec Jonas et Conny - les responsables principaux de Stormen pendant leur séjour à Molkom. Le nettoyage de tous les chambres ont été exécuté mieux pendant leur séjour qu'avant.

Yawo och Adjo har - tillsammans med Jonas och Conny - varit huvudansvariga för Stormen under deras vistelse i Molkom. Det var länge sedan Stormens alla rum varit så välstädade som under den tid våra gäster varit här. Vi har dessutom lyckats få ett antal avokadokärnor att gro och bilda plantor, som pryder fönstren på Stormen.

Pour offrir des conditions les plus utile pour les apprentis du CRASE pendant leur séjour à Molkom la coopérative de Molkoms folkhögskola a arrangé deux chambres dans le café Stormen à leur disposition.

Quand ce n'était pas possible pour Molkoms folkhögskola d'inviter M Blu pour un séjour d'un moi la Coopérative avait décidé de faire un invitation avec des garanties.

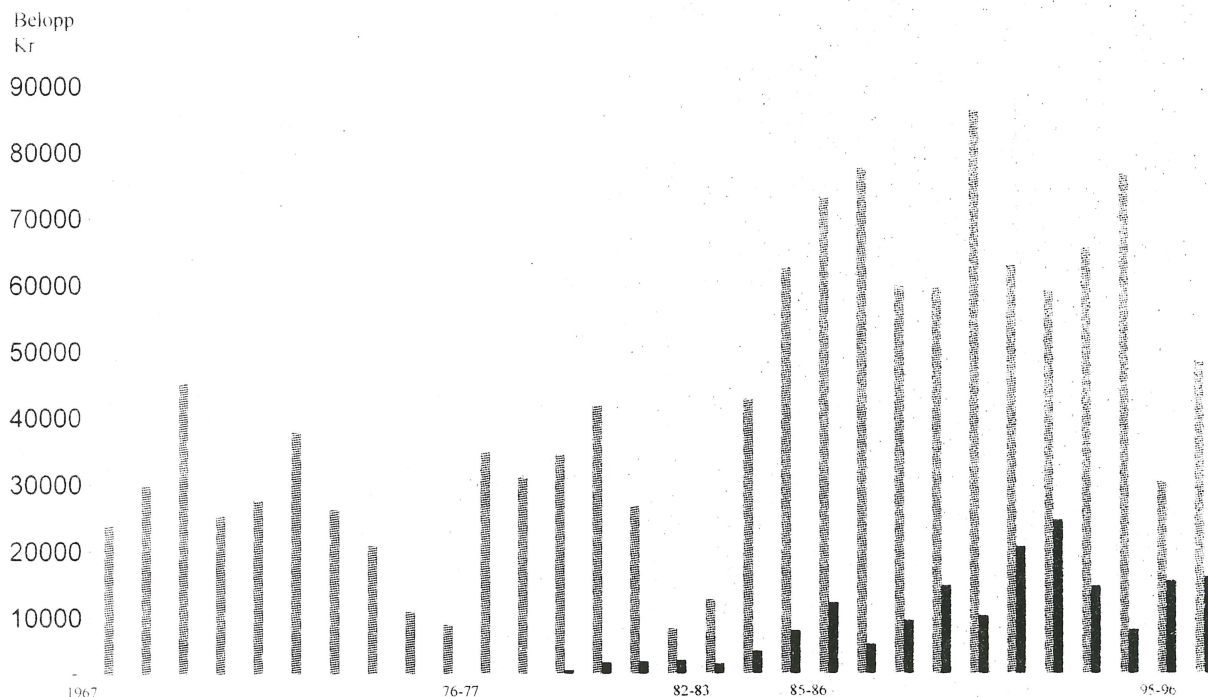
Ici Gomenu Yawo, Dotse Adjo et Blu Kosikuma à la chambre la où on a fait l'AGBLE! No 57 et 58.

Skolkooperativets kafe Stormen har låtit inreda den övre våningen till arbetsplats åt de inbjudna från CRASE. Där har de kunnat utföra huvuddelen av sina praktiska arbetsuppgifter under sin vistelse vid Molkoms folkhögskola.

När inte Molkoms folkhögskola kunde bjuda in M Blu för en månads vistelse här, trädde skolkooperativet in och garanterade hans sejour i Sverige. Här blickar Gomenu Yawo, Dotse Adjo och Blu Kosikuma ut från fönstret till arbetsrummet på Stormen, där bl a Nr 57 och 58 av AGBLE! har tillkommit.

Översikt över insamlade medel 1967 - 1997.

Tableau des fonds ramassés 1967-1997.

Översikten visar reellt insamlade medel (grå staplar) och de fiktiva medel som utgörs av resekostnader för deltagande i styrelsemöten och som kvittas mot gåvor på samma belopp (svarta staplar). De senare redovisas endast i samband med ansökan om ev Sida-pengar, då de kan höja vår egeninsats.

På senare tid syns en vikande tendens, som sammanfaller med nedläggningen av kurserna till Togo. Då bortfaller de givande dagsverkena i Molkom under höstarna och Skolkooperativets verksamhet minskar. Den lilla ökningen på slutet har att göra med Moras återkomst med bidrag.

SVENSKA TOGOFÖRENINGEN

Gåvoredovisning för tiden 98.04.01-98.05.26

98.04.23	GUNILLA FORSSANDER-KARLSSON, MARKNADSGATAN 30, 660 60 MOLKOM	200:--
98.04.23	GUSTAF ANDERSSON, VETEVÄGEN 6 B, 781 35 BÖRLÄNGE	50:--
98.04.30	MATS MATSSON, SUSAN VINDS VÄG 4, 660 60 MOLKOM	170:--
98.05.01	KOSIKUMA BLU, B.P. 30636, LOME	68:--
98.05.04	CATARINA SVENSSON, TORSGATAN 6, 532 33 SKARA	100:--
98.05.12	KATARINA ARONSSON, WIGELIEVÄGEN 18 B, 712 32 HÄLLEFORS	40:--
98.05.14	MATS MATSSON, SUSAN VINDS VÄG 4, 660 60 MOLKOM	170:--
98.05.18	INGER RAABY, NÅSET, 935 91 NORSJÖ	100:--
98.05.18	VALTER SKOG, SKÄFTINGEBACKEN 20 6TR, 163 64 SPÅNGA	123:--
98.05.18	ANN-MARIE SVENSSON, BODARNA 40, 783 95 GUSTAFS	200:--
98.05.19	GUNILLA FORSSANDER-KARLSSON, MARKNADSGATAN 30, 660 60 MOLKOM	200:--
98.05.20	GRETA ERIKSSON, MEDLEVÄGEN 246, 931 98 SKELLEFTEA	20:--
98.05.22	ELVING FALCK, GRANINGEVÄGEN 15, 660 60 MOLKOM	100:--
98.05.25	KJELL LÄRKAS, GOLFBÄGEN 7 C, 795 32 RÄTTVIK	100:--
98.05.26	ADJO DOTSE, CRASE DE KUMA-DUNYO, B.P. 234 KPALIME	55:--
98.05.26	JAWO GOMENU, CRASE DE KUMA-DUNYO, B.P. 234 KPALIME	35:--
98.05.26	YAO AGBENYEGA DUYIBOE, S/C CRASE KUMA-DUNYO, B.P. 234 KPALIME	75:--
98.05.26	MATS MATSSON, SUSAN VINDS VÄG 4, 660 60 MOLKOM	170:--
98.05.26	BO KARLSTENS, SKOGSBYVÄGEN 20, 790 20 GRYCKSBO	100:--
98.05.26	SOLVEIG NILSSON LINDBERG, NÅS 4830, 660 60 MOLKOM	200:--

Summa för perioden:

2276:--

Under perioden har endast överförings- och växlingsavgifter förekommit. De redovisas tillsammans med kommande utgifter i samband med besök på CRASE under Juni månad. Utgifterna kommer att avse huvudsakligen lärarlöner, investeringar i smedjan och insättning på sjukförsäkringskontot.